

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

IV. O prestopanju šolskih otrok v Ljubljani z jedne šole na drugo med šolskim letom.

Ker se večkrat pripeti, da se v Ljubljani med šolskim letom šolski otroci preselijo iz jednega šolskega okoliša v drugega ali sploh žele prestopiti v drugo šolo, je c. kr. mestni šolski svet za tako prestopanje izdal nastopno odredbo:

Št. 744.

m. š. sv.

Kadar želé roditelji ali njih namestniki, da bi kakšen otrok med šolskim letom iz jedne javne mestne ljudske šole prestopil v drugo takšno šolo, tedaj morajo utemeljeno prošnjo za to podati vodstvu tiste šole, v katero dotlej hodi dotični šolski otrok.

To prošnjo pošlje vodstvo, opremivši jo poprej s svojim mnenjem, vodstvu tiste šole, na katero želi otrok prestopiti, da tudi ta pove svoje mnenje, če je prestop sploh dopustiti, potem pa prošnjo vrne vodstvu, od katerega jo je prejelo.

Na to se prošnja predloži c. kr. mestnemu šolskemu svetu, da o nji razsodi ter o svoji razsodbi obvesti obe udeleženi šolski vodstvi.

To se naznanja vodstvom vseh javnih mestnih šol v natančno izpolnjevanje.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani,
dné 20. svečana 1893.

Predsednik: Grasselli.

Vprašanja in odgovori.

Štiri in trideseto vprašanje. Ker se pokončna pisava vedno bolj širi in nimamo še slovenskih abecednikov s pokončno pisavo, iz katerih bi se oblike črkam posnele, ustregel bi „Uč. Tov.“ gotovo marsikateremu slovenskemu učitelju, ako naznani, katere oblike so za to pisavo najbolj priporočajo, dokler nimamo abecednikov s pokončno pisavo. (G. St.)

Odgovor. Kakor se čuje, se kranjsko učiteljstvo vedno bolj zanima za pokončno pisavo in so učne moči, ki so pri svojih učencih vpeljali to pisavo, z uspehi kaj zadovoljne, zlasti dobe otroci, ki posevno slabo pišejo, s pokončno pisavo vsečen in lahko čitalen rokopis. Pomanjkljivost seveda je ta, da še nimamo slovenskih abecednikov in stenskih abecednikov s pokončno pisavo in so vsled tega oblike črk premalo določene, docim Nemci in Čehi že imajo take abecednike. Da se ta pomanjkljivost odstrani, izide novi natis R.-Ž.-ega abecednika v Kleinmayr & Bambergovi zalogi v Ljubljani, ki se bo še letos tiskal, v dveh izdajah, s pokončno in posevno pisavo, in ker je prvi natis stenskega abecednika že razprodan, izide drugi natis s pokončno pisavo. Kakor čujemo, namerava c. kr. šolsko-knjižna zaloga na Dunaji, ki ima že nemške abecednike s pokončno pisavo, v tem oziru tudi slovenskim šolam ustreči in izdati Miklošičevo začetnico s pokončno pisavo.

Kar se tiče oblik črkam za pokončno pisavo, so nam te znane iz zastopnih zbirk, oziroma knjig:

1. Vollständige Alphabete der durch hohen Erlass des k. k. Mährischen Landes-Schulrathes vom 12. November 1892, Z. 12.792 vorgeschriebenen Schriftformen für allgemeine Volks- und Bürgerschulen Brünn, 1893, Verlag von Carl Winiker. Imenovani razpis za moravske šole natanjko predpisuje oblike črkam in sicer za nemško pokončno in posevno pisavo, za latinsko (pri nas slovensko) pokončno in posevno pisavo in za francosko rond-pisavo. V tej zbirki so za vsako vrsto pisave dvojne oblike in sicer prvotne oblike (Elementarformen) za nižjo stopinjo, in lepote oblike (Zierformen) za višjo stopinjo. Te oblike nam najbolj ugajajo in jih najbolj priporočamo; one niso delo posameznika ampak posebne enquete strokovnjakov. Zbirka velja samo 25 kr., s pošto 30 kr.

2. První čítanka pro školy obecné, s písmem stojatím; složili Štastný, Lepař, Sokol, 1892, c. kr. šolsko-knjižna zaloga v Pragi, cena temu abecedniku 18 kr. Oblike so dobre.

3. Jak vyučovati písmu stojatému, izdal V. Blahouš, založil V. Neubert v Smichovu pri Pragi. Cena brošuri 70 kr., s pošto 75 kr. Oblike so lepe!

pa se bolj bližajo francoski rond-pisavi, zlasti kar se tiče malih črk o, a, d, g.

4. *Steile Lateinschrift*, izdal E. Bayr, založila „Pichlers Witwe und Sohn“ na Dunaji. Cena brošure 1 gld. 20 kr. Tu se nahajajo oblike za nemško in latinsko (slovensko) pisavo.

Samo za nemško pisavo:

5. *Steilschrift-Fibel* von Dr. Kummer, Branky und Hofbauer, c. kr. šolsko-knjižna zaloga na Dunaji, cena 25 kr. Oblike črkam so E. Bayrove. (glej gori 4.)

6. *Josef Heinrichs Schreiblese-Fibel*, Ausgabe mit Steilschrift, založil F. Tempsky na Dunaji in v Pragi, cena 25 kr.

Končno še omenimo, da so razni založniki izdali razne pisanke s pokončno pisavo s predpisi v prvi

vrstici na vsaki strani. Naše mnenje je, da se brez takih pisank izhaja, osobito, ker so take pisanke predrage. Predpis je za otroke veliko več vreden, če ga učitelj sami pred njihovimi očmi napiše na šolsko tablo, kakor pa tiskan predpis v pisanki. Pri takih zvezkih je tudi ta neprilika, da mora otrok to, kar je v prvi vrstici predpisano, na vsi strani pisati tolikokrat, kolikor je vrstic. Otrok se navadi na mehanično delo brez misli in najslabše je gotovo pisana zadnja vrstica. To je ravno tako malo pedagoško, kakor to, če učitelj da učencu „penitenco“, da kak stavek pedesetkrat ali stokrat prepíše. Za pokončno pisavo popolnoma zadostujejo zvezki, kakor so navadne Grubbauerjeve male spisovnice s pokončnim formatom široko načrtane. Tudi posebna peresa, kakor se ponujajo „Steilschriftfedern“, so odveč. Ž.

Književnost.

Argo, Zeitschrift für krainische Landeskunde. Ta list izhaja sedaj drugo leto in sicer vsak mesec 1 številka po 1—1½ pole s prilogami in velja za vse leto 4 gld. Urednik, izdavitelj in založnik Alfonz Müllner, muzealni kustos v Ljubljani. Tiskata ga Klein in Kovač v Ljubljani.

Vsebina prve letošnje številke: Müllner: Johann Augustin Pucher (s podobo) — izumnik fotografije na steklo. — P. pl. Radicz: Die ersten Gar-nisonen der k. u. k. Armee in Krain. — Müllner: Ueber Volkssagen. — Ueber geogra-

phische Nomenclatur. — Müllner: Ein Fund türkischer und venetianischer Silbermünzen bei Laibach. — Müllner: Ueber Mineralvorkommen in Krain. — Mittheilungen aus dem Museum.

Za ljudske učitelje in šole je založnik tega lista naročnino znižal in sicer za celo leto na 2 gld., za pol leta 1 gld. To je jako nizka cena. — List priporočamo v naročbo zlasti tistim gg. tovarišem, ki imajo kaj razuma za zgodovino naše dežele in se z njo bavijo.

Naši dopisi.

Z Dolenjskega. Napredek se vidi dandanes skoraj povsod. Mnogo hvalevrednega in koristnega se človek uči in nauči, kar mu je v življenju jako v prid. Socialno vprašanje se rešuje na vse mogoče načine. Tudi učiteljev nalog je pospeševati — seveda kolikor možno — blagostanje ljudstva in to dandanes posebno s poukom v sadjarstvu, v rokotvornih delih itd. Vsakemu učitelju pa ni mogoče si teh koristnih znanostij prisvojiti, to pa posebno onih ne, katerih poučnih tečajev nimamo v naši Kranjski. Hvaležno se oziramo na učiteljski tečaj o kmetijskem pouku, za kojega vis deželni odbor vsako leto mnogo žrtvuje. Želimo le od tega mnogo dobrega sadu. Jako hvaležni moramo tudi biti deželnemu odboru in kranjski hranilnici, da sta dala mnogim učiteljem podpore za to, da so obiskali učiteljski tečaj za rokotvorna dela na Dunaji. A vender je podpora za življenje v tacihi mestih premajhna. Tedaj ne samo prosti čas (vel. počitnice), temveč tudi mnogo denarja žrtvuje, učitelj, kateri se hoče udeležiti tega tečaja. Kolikim pa je to mogoče? Zato mi roji vedno misel po glavi:

Ali bi se ne moglo to tudi v naši domačiji, namreč v Ljubljani zgoditi? Kaj, ko bi tam imeli tudi učiteljski tečaj deskih rokotvornih del in posebno še pletenja jerbasov, košev itd., kar je jako velike vrednosti in koristi. Na ta način bi denar ostal v domačiji, potrosilo bi se ga več kot polovico manj; pouk bi bil v materinem jeziku, itd. Kolika pridobitev za deželo in učitelje!

Boš pa znabit stavl vprašanje: Kdo pa bo poučeval? Na to je lahko odgovoriti, ker je mnogo izvežbanih gg. tovarišev, katerim je rokotvorni pouk lahka reč, le požrtvovalnosti je treba. Mislim, da bi bilo to pač pomisleka vredno. Gotovo bode učiteljestvo jako hvaležno, ako se ta želja uresniči.

Lansko leto se je otvoril imenovan učiteljski tečaj v Gradci in na isti način bi ga bilo lahko oživel v Ljubljani. Eminentne važnosti je za našo deželo pletenje jerbasov, košev, canj, peharjev itd., ker se ti izdelki mnogo rabijo; pri tem pouku se rabi jako malo orodja. Ali bi ne bilo dobro, da bi se v učiteljskih tečajih tudi o tem poučevalo? Gotovo je